

No-Do 2.0

Federico J. Losantos, Luis M. Anson i Pedro J. Ramírez, l'any 2005, durant la presentació de *Mis 100 mejores cartas del director. 25 años de la vida de España*, escrit per aquest últim. Aquest trident és cabdal, a l'hora de copsar la penetració del discurs ultraconservador als mitjans de comunicació de tota mena.

La dreta radical espanyola s'ha tret la careta i inunda mitjans de tota mena.

Televisions, ràdios, diaris i webs van farcits de discursos extremistes, absolutament desacomplexats, temps enrere més aviat marginals.

Els grans grups que han crescut a recer d'aquest fenomen han trobat al País Valencià el terreny més ben adobat: Francisco Camps els ha concedits llicències a dojo, alhora que persegueix les emissions de TV3.

A les Illes, la influència de tots plegats es percep al discurs del PP que branda la bandera anticatalanista com ja no es recordava. I Catalunya, on més dificultats troben per a expandir-se, encapçala les seues obsessions.

Un sicari al menjador

Han titllat de nazi el govern català, i a la consellera Marina Geli li han dita “zorra repugnante”, “guarra” i “puerca”; han llançat tota mena de sospites sobre l'accident d'helicòpter que va tenir Mariano Rajoy l'any 2005; encara fan planar l'ombra sobre la implicació d'ETA als atemptats de l'11M; han afirmat que el PP és un partit “antiespanol”, i a un conegut presentador homosexual, li han etzibat “abreculos” alhora que asseguraven que, a qualsevol altre país del món, viuria en la clandestinitat.

La dreta extrema ha eixit de l'armari, sí, i campa lliure per mitjans de comunicació de format divers. Ja va dir-ho el liberal i sempre citat Winston Churchill: “La democràcia és el menys dolent de tots els sistemes polítics.” Emparats sota l'aixopluc democràtic, una bona colla de noms trepitja cada dia la raó de ser del sistema mateix. Han fet miques el mite de les dues Espanyes, i n'han engrossit una tercera, bastant més visceral i retrògrada que les seues germanes grans.

Si promogueren un partit conservador diferent del PP, el mapa electoral seria més atomitzat, però ara com ara predomina la unió de forces amb vista al març del 2012, quan hi ha d'haver els comicis estatals. Una contesa en què el PP probablement tornarà a la Moncloa i a partir de la qual hauran de resituar-se.

L'ascens de tots aquests grups ha coincidit amb l'etapa de govern de José Luis Rodríguez Zapatero. Algunes de les lleis aprovades per l'executiu socialista –com ara la de la interrupció voluntària de l'embaràs, la de matrimonis de persones del mateix sexe o la regularització d'immigrants–, unes altres animades per Zapatero mateix –la reforma dels estatuts, especialment el català– i episodis com el malbaratat procés de pau del 2006, han donat ales als sectors més retrògrads del panorama comunicatiu espanyol.

També han comptat amb la cobertura de determinats governs autonòmics afins ideològicament –País Valencià, Madrid i Múrcia, sobretot– que els han facilitats un nombre elevadíssim de freqüències autonòmiques i locals, llicències ator-

Qui la diu més grossa?
Costa molt d'escollir
el periodista espanyol
amb el discurs més dur.
Podem fer la prova cada
dia –veient la televisió,
escoltant la ràdio o
llegint la premsa–, que
no ens en sortirem.
Al darrere, poca broma,
hi ha grups mediàtics
cada cop més potents.

gades en forma de concessió per una dècada dins un procés en què s'ha violat la pluralitat informativa i, en el cas valencià, fins i tot el requisit lingüístic.

Treballadors de Ràdio Televisió Espanyola (RTVE) en l'època de José Maria Aznar s'han erigit, igualment, en crítics furibunds d'allò que no és PP. Professionals com ara Carlos Dávila, Ernesto Sáenz de Buruaga, Javier Algarra, Carmen Tomás, Alfredo Urdaci, Jenaro Castro i Carlos Herrera, que temps enrere van cobrar de l'erari públic, han accentuat tant la seua posició ideològica que semblen haver esdevingut uns sicaris.

Amb tot, Antena 3 TV i Onda Cero, la televisió i la ràdio del grup Planeta, són avui uns mitjans temperats, al costat de l'allau de televisions digitals terrestres, ràdios i espais web que han proliferat. Això sí, les connexions entre els grups escorats clarament a la dreta no són tan esporàdiques com suggereix la rivalitat que acostuma a caracteritzar el mercat comunicacional.

Marca, per exemple, manté un conveni de col·laboració amb Onda Cero. El diari esportiu líder –el periòdic més venut a l'estat espanyol–, antic membre del grup Recoletos, ara pertany al grup

Unedisa –Unidad Editorial, SA–, del qual és director editorial Pedro J. Ramírez, màxim responsable d'*El Mundo* des del seu naixement, l'any 1989.

Unedisa és molt més que *El Mundo*, però. Propietat gairebé absoluta del consorci RSC MediaGroup, és a dir de la família Rizzoli –editors d'*Il Corriere della Sera*, amb més d'un segle d'experiència en el sector–, Unedisa posseeix capçaleres líders al camp de l'economia –*Expansión*–, de l'ensenyament –*Gaceta Universitaria*– i de la medicina –*Diario Médico*–, i ha resultat molt afavorida en el repartiment de llicències digitals. De fet, el seu canal Veo 7 té abast estatal i es troba en plena mutació. Melchor Miralles, mà dreta de Ramírez que hi era al capdavant des que la televisió s'anomenava El Mundo TV, va ser destituït abans de l'estiu. Entre la nova programació destaca *Así son las mañanas*, emissió en directe del programa radiofònic que Sáenz de Buruaga presenta a la COPE des d'aquest setembre. Una retransmissió televisiva que comparteix amb Popular TV, propietat, com la COPE, de la Conferència Episcopal Espanyola.

A més de Veo 7, el grup de Pedro J. Ramírez té tres llicències estatals més: Aprende Inglés, Marca TV i 13 TV. La primera se cenyeix a l'ensenyament de l'idioma; la segona, curiosament, és coparticipada per Mediapro, el grup català de Jaume Roures i Tatxo Benet que disposa dels drets del futbol i que va fer pinya amb Unedisa perquè Prisa perdera el seu monopoli en aquest camp; i 13TV, que encara no emet però que és a punt de fer-ho, ha estat llogat a un altre empresari català, Alejandro Samanes, que va dirigir Popular TV del 2002 al 2009. Samanes és el màxim accionista d'Ujue Producciones, amb menys de 3.000 euros de capital social però que ja ha anunciat que elaborarà una graella que “promocionarà valors tradicionals com ara la família, la dignitat i l'honorabilitat” a fi d'aconseguir una audiència “que no busque la degradació moral de les persones”.

El *holding* Marca, a més, no acaba amb el diari i la televisió, sinó que també compta una àmplia xarxa d'emissores radiofòniques que informa detalladament de l'actualitat esportiva –especialment, del Reial Madrid–, però que no deixa passar l'ocasió d'atacar el govern estatal o els autonòmics que no els fan el pes.

Pedro J. Ramirez amb Eduardo Inda, que dirigeix Marca però que abans va ser al capdavant de l'edició balear d'*El Mundo*. A dalt, Carlos Dávila, ex-director d'*Època* i ara de *La Gaceta*. A sota, Federico Jiménez Losantos i César Vidal, parella de fet: de la COPE a *Libertad Digital* i *Es Radio*. I a la dreta, Antonio Jiménez, que presenta *El gato al agua*, programa estrella d'*Interconomía TV*.

Les filípiques del seu director, Paco García Caridad, s'han fet ben famoses.

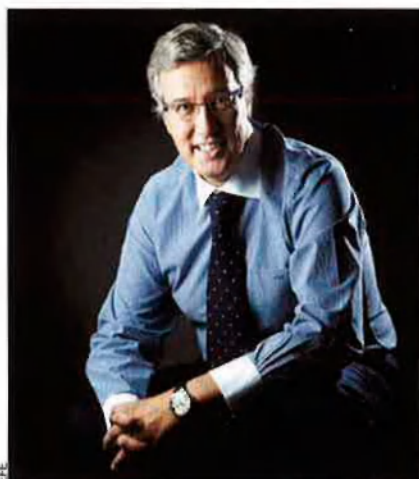
Els lligams entre Unedisa i uns altres grups no acaben ací. L'amistat que fins fa no res unia Pedro J. Ramirez i Federico Jiménez Losantos va materialitzar-se en una unió d'interessos a *Es Radio*, participada al 45% per *Unión Liberal de Radio* (grup Unedisa) i al 55% per *Libertad Digital*, propietat de Losantos i Alberto Recarte. *Es Radio* és el minaret des d'on ara fa un any predica el primer, a qui la COPE no renovà aleshores el contracte.

'Es Aguirre'... i Camps. En quedar-se fora de la COPE, Losantos va trobar escalf a recer d'Esperanza Aguirre, presidenta madrilenya i musa seua. Aquesta

va concedir-li una emissora a Madrid, a partir de la qual va iniciar la reconquesta dels devots que tenia a l'emissora dels bisbes. Una repassada al mapa de freqüències que emeten *Es Radio*, però, demostra que és al País Valencià, on Losantos triomfa de debò. Té drets d'emissió a València, Castelló de la Plana, Elx, Gandia, Benidorm, Dénia, Calp, Xàtiva, Castalla i Requena, punts des dels quals el senyal rebota i arriba també a Alacant i a tota l'àrea metropolitana de València. És l'autonomia amb més emissores d'*Es Radio* —les Illes només en tenen una, a Palma—, una fita important, sobretot perquè n'hi ha set —Catalunya, País Basc, Navarra, Cantàbria, Astúries, la Rioja i Extremadura— que no en tenen cap.

Per si no n'hi havia prou, *Libertad Digital TV* tan sols va aconseguir llicència autònoma a Madrid i Múrcia, però al País Valencià va afegir-hi un bon grapat de locals, algunes amb un abast considerable: Alacant, Elx, Torrent, Sagunt i Alzira emeten Losantos, César Vidal, Luis del Pino, Luis Herrero i companyia tothora. A la ciutat de València és ben senzill de sintonitzar-lo.

Ni a Catalunya ni a les Balears, en canvi, *Libertad Digital* no té cap llicència. Els seus seguidors han de contractar un operador per cable o bé acudir a internet, on va gestar-se aquest respectable empori mediàtic. La web del grup és visitada cada mes per més de tres milions d'usuaris únics.

Ernesto Sáenz de Buruaga –dalt– passà de la TVE d'Aznar a la Telemadrid d'Aguirre, i ara és a la COPE. Ángel Expósito –ex-director d'Abc– i Curri Valenzuela són els referents de La 10, de Vocento.

El país més 'popular'. En efecte, és al País Valencià, on resulta més fàcil de fer un seguiment exhaustiu de la radicalitat periodística espanyola. De les sis llicències autonòmiques que té Popular TV, la televisió episcopal, una és la valenciana. Les altres cinc, les ha aconseguïdes a Múrcia, Galícia, Navarra, la Rioja i Canàries. De locals, en té nou més: a Palma, Menorca, Eivissa i Formentera, Madrid, Móstoles, Villalba, Pozuelo de Alarcón, Alcobendas i Saragossa.

Popular TV són magazíns, informatius, debats, films de sèrie B i espais religiosos. Sobretot, això últim, amb programes tan eloqüents com ara *Vives como un cura*, en què, durant mitja hora, observem la feina diària d'un capellà. La desconnexió local no és pas menys sucosa, atès que, en el cas valencià, constitueix una lloa sense embuts de la feina del PP autòcton. Una reverència que cal afegir a les que reten la resta de televisions de caire municipals –TVM o Tele 7–, totes submises a Camps i Rita Barberà.

Al capdavant de la COPE –i, per extensió, de Popular TV– hi ha, com a conseller delegat, Alfonso Coronel de Palma, ex-president del CEU i de l'Asociación Católica de Propagandistas.

Intereconomía, la catalana. Fruit de la cursa d'adquisició de mitjans que va emprendre el 1995, el grup Intereconomía posseeix l'1,80% de la COPE. És un percentatge insignificant, però demostra que la conjunció d'interessos ultrapassa els límits de la competència tradicional i deriva en comunitat de negocis.

I és que Intereconomía ha foradat com ningú el mapa comunicatiu espanyol. A partir de la creació, ara fa quinze anys, de Radio Intereconomía, especialitzada en les finances, Julio Ariza i José Manuel Díez Quintanilla –president i conseller delegat– han fonamentat un conglomerat molt i molt rendible a base de picar l'ullet a l'extrema dreta espanyola. Els pilars sobre els quals han edificat aquest gratacel són l'humanisme d'arrels cristianes i la "independència dels partits polítics, de les institucions religioses i de qualsevol altra mena de poder".

Julio Ariza –nascut a Navarra– va ser durant deu anys diputat del PP al Parlament català. Era, ras i curt, la persona més propera a qui fou president del partit a Catalunya, Aleix Vidal-Quadras, un habitual col·laborador d'Intereconomía TV, ara. En segellar-se el pacte PP-CiU perquè Aznar fora nomenat president,

la parella va tocar el dos: Vidal-Quadras acabà a Estrasburg i Ariza va convertir aquella ràdio en la plataforma des de la qual multiplicar el negoci. De seguida va fer seu *Época*, va editar el també setmanal –i ultracatòlic– *Alba*, i ara fa un any –d'ací ve la participació a la COPE–, comprà la capçalera *La Gaceta de los Negocios*, a la qual ha retallat el nom i ha dotat, com a la ràdio, d'informació generalista molt dretana: Carlos Dávila n'és el director, i ha convertit en moderats *El Mundo*, *Abc* i *La Razón*. La cirereta del pastís a un creixement que va tenir com a punt d'inflexió l'obtenció d'una llicència estatal de TDT: *El gato al agua*, que n'és el programa estrella, el veu mig milió d'espectadors diaris –la majoria, jubilats–, amb puntes quan hi conviden Jiménez Losantos. Els contertulians no poden beure alcohol, però els posen vi a les copes com a mostra de rebuig a llei que promou la ministra de Sanitat. Aprofiten les pauses publicitàries, per beure.

Unes altres joies de la corona són –totes presentades per catalans– *Más se perdió en Cuba* i *Otro gallo cantaría* –de Xavier Horcajo, ex-*Avui*–, *Dando gana* –de Javier Algarra–, *Alguien tenía que decirlo* –de Ramón Pi– i l'esportiu *Punto Pelota*, de Josep Pedrerol. Entre més col·laboradors també hi ha els revisionistes Alfonso Arteseros i Pío Moa.

L'aposta del grup Vocento. Acaba d'estrenar-se La 10, la televisió de Vocento –propietari d'*Abc*, *Las Provincias*, *El Correo* i *El Norte de Castilla*, entre més; i de Punto Radio, de l'agència Colpisa i de Boca Boca Producciones, també entre més–, que té com a director el qui fins ara ho era d'*Abc*, Ángel Expósito, i com a fitxatge estel·lar, la veterana Curri Valenzuela, que ha hagut d'abandonar l'estimada Telemadrid.

En la dura pugna per l'audiència més dretana, Valenzuela ens ofrenarà alguna de les seues diatribes contra Catalunya i contra Zapatero, que considera el dimoni en persona. També és factible –com va passar a Telemadrid– que torne a llançar l'ordinador de la taula com a mostra de rebuig a les noves tecnologies, amb què no acaba de casar. Unes tecnologies que, vés per on, han permès d'entrar els sicaris al menjador de casa. Tingueu sort.

Víctor Maceda